

Laat de Koning zijn moeizame relatie met de marechaussee verbeteren

Posted on 6 oktober 2026 by Menno Swart

De Koninklijke Marechaussee (KMar) is de kop van jut van Defensie. Ze zijn militair en politie tegelijk en daarom **wordt** de KMar niet altijd voor vol aangezien. En uitgerekend koning Willem-Alexander werkt hieraan mee, door geen uniform en gevechtstkleding te dragen van de KMar. Een onwenselijke situatie, die eenvoudig kan worden gecorrigeerd.

Koning Willem-Alexander was op 22 september jl. te gast op de nieuwe schietbaan van de *special forces*, in Soesterberg. 'The Holland Gate' staat onder beheer van de BSB, de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten. De vorst droeg tijdens een oefening een helm van de Koninklijke Marechaussee. Maar: hij droeg gevechtstkleding van de Landmacht, niet van de gastheer, de Marechaussee. Het blijkt dat de koning ook geen uniform bezit van de KMar. In zijn koninklijke kledingkast hangt er wel eentje van de Landmacht, Luchtmacht en Marine.

Grote afwezige

Dit heeft te maken met een Koninklijk Besluit, getekend door koningin Beatrix op 24 april 2013, in de laatste week van haar regeerperiode. Hierin staat: 'De Koning kan bij daarvoor in aanmerking komende gelegenheden gekleed zijn in een uniform als vastgesteld voor een vlag- of opperofficier der Krijgsmacht'. Dat zijn drie uniformen: marine, landmacht en luchtmacht. Omdat de Koning geen rang heeft, draagt hij op zijn uniform alleen het Koninklijk Distinctief.

De grote afwezige in het Koninklijk Besluit: de Koninklijke Marechaussee. Terwijl de gendarmeriedienst een volwaardig onderdeel 'der Krijgsmacht' is, staat ze met lege handen. Een reden voor de uitsluiting wordt niet gegeven.

De koning vervulde zijn dienstplicht bij de Koninklijke Marine en heeft daarna ook gediend bij de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht, waar hij het groot militair vliegbrevet behaalde. Vóór de troonswisseling had Willem-Alexander de rangen van Commandeur bij de marine, Brigadegeneraal bij de landmacht en Commodore bij de luchtmacht.

Daarnaast was de Koning adjudant in buitengewone dienst van Koningin Beatrix. Als Prins van Oranje heeft hij nooit gediend bij de Marechaussee, bij de rest wel. Willem-Alexander liet de KMar links liggen in zijn jonge jaren. Een bewuste keuze.

Geen snuffelstage bij de KMar

De Koning is niet, zoals in Spanje en België, opperbevelhebber van de strijdkrachten. Als lid van de regering kan hij namelijk geen actieve militair zijn. Willem-Alexander heeft dus geen officiële militaire functie of rang meer. Hij had gewoon het gevechtstenuut van de Marechaussee kunnen dragen tijdens zijn bezoek aan de schietbaan. En bovendien wordt in het Koninklijk Besluit de gevechtsskleding niet genoemd, alleen ceremoniële uniformen.

Defensie bevestigt zelf het onterechte vooroordeel dat de Marechaussee een tweederangs organisatie zou zijn. Generaal Onno Eichelsheim regelde in 2022 een speciale snuffelstage voor prinses Amalia. Meerijden in een tank, meevliegen in een F-16 en een duik maken in een onderzeeboot. Maar niet bij de KMar, een dagje meelopen bij de paspoortcontrole op Schiphol stond niet op het programma.

Kap van de KMar is minder waard

De Rijksvoorlichtingsdienst deelt ook een tik uit aan de KMar. 'De Prinses van Oranje kreeg voor haar 18de verjaardag van de Commandant der Strijdkrachten een drietal kennismakingsbezoeken aangeboden aan alleen de stevigste gevechtseenheden van de Koninklijke Luchtmacht, Koninklijke Landmacht en Koninklijke Marine.' Dat komt hard aan. De KMar heeft volgens de RVD geen 'stevige gevechtseenheden'.

Beoogd troonopvolger Amalia kwam geen kijkje nemen op de KMar-kazerne. Voor zover bekend, is dat nog steeds niet gebeurd. Een vreemde keuze. Voor de Koning en Defensie geldt blijkbaar niet, gelijke monniken, gelijke kappen. De kap van de KMar is minder waard.

Pas sinds 1998 zelfstandig

De Marechaussee is sowieso een vreemde eend in de bijt bij Defensie. Het kleinste onderdeel, qua personeel en budget. Oorspronkelijk een onderdeel van de Koninklijke Landmacht. Dit zou een reden kunnen zijn dat de koning tijdens het bezoek aan de schietbaan gevechtsskleding droeg van de Landmacht.

Pas sinds 25 maart 1998 is de KMar een zelfstandig krijgsmachtdeel. Dilan Yeşilgöz-Zegerius, minister van Defensie, is verantwoordelijk voor het beheer. Het gezag ligt – afhankelijk van de taak – bij de ministeries Justitie en Veiligheid (inclusief het Openbaar Ministerie en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid), Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Defensie.

Bewaking paleizen

Het takenpakket van de KMar bestaat uit grensbewaking, beveiligingstaken en internationale en militaire politietaken. De dienst verdient als ondergeschoven kindje binnen Defensie meer waardering voor haar inspanningen. En in het bijzonder van de Koning. De KMar is immers verantwoordelijk voor de bewaking van zijn paleizen: Huis ten Bosch, Noordeinde en het Paleis op de Dam. Marechaussees houden ook een oogje in het zeil bij Kasteel Drakensteyn, waar prinses Beatrix woont.

Twee royals hebben wél een bijzondere band met de KMar. Prins Pieter-Christiaan werkte van 2004 tot 2009 bij de Directie Operaties. Hij schopte het tot luitenant-kolonel. Sinds 2018 is de prins weer terug als reservekolonel. Hij werkt part-time bij het Innovatielab. PC draait regelmatig diensten op verschillende locaties, waaronder Schiphol. Zijn tante, prinses Beatrix, is al zeventig jaar lang de Schutsvrouwe van de Koninklijke Marechaussee, sinds 1956.

Wijzig het Koninklijk Besluit

Het is evident dat de Marechaussee in deze onveilige tijden een belangrijke rol vervult in de Nederlandse samenleving. Het zou een goed idee zijn als de Koning zelf het initiatief neemt om het Koninklijk Besluit van zijn moeder te laten wijzigen. Zodat hij ook een Ceremonieel Tenue mag dragen (en een gevechtstenue bij een bezoek) van de Marechaussee. Willem-Alexander kan er ook persoonlijk voor zorgen dat zijn dochter Amalia – na haar opdrachten bij de luchtmacht en de marine – aan de slag gaat als werkstudent bij de Koninklijke Marechaussee. De 9.813 mannen en vrouwen van de KMar verdienen deze erkenning.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u \(weer\) mee?](#) Hartelijk dank!